

τόν, μήτε ἀκίνητον ἀγοραζέτωσαν ἢ κτιζέτωσαν δίχα θείας κελεύσεως. δωρεὰ δὲ εἰς αὐτοὺς μηδὲ <sup>ε)</sup> οὕτως ἐροῦσθω, πλὴν εἰ μὴ μετὰ τὴν ἀρχὴν ἐγγράφως αὐτὴν ὁ δωρησάμενος βεβαιώσῃ, ἢ πενταετία παραδοίμῃ. οἱ δὲ τῶν ἐπαρχῶν ἀρχόντες <sup>δ)</sup> μήτε κινήτόν, μήτε ἀκίνητον ἀγοραζέτωσαν, ἢ <sup>ε)</sup> δίχα τῶν εἰς ἀποτροφήν καὶ ἐνδυμνίαν <sup>ε)</sup> καὶ μηδὲ δωρεὰν λαμβανέτωσαν, ἀνισχύρον μενούσης τῆς δωρεᾶς, κἂν μετὰ τὴν ἀρχὴν βεβαιωθῇ, κἂν πενταετία παρέλθῃ. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ εἰ τῶν δομειστικῶν καὶ συμπόνων κρατεῖται· καὶ μηδὲ διὰ παρενθέτου προσώπου ἔξεῖναι τούτοις, ποιεῖν τι τῶν ἀπαγορευμένων, αὐτοῖς ἄνευ κινδύνου συγχωροῦμεν.

sione neque mobilem, neque immobilem rem emant vel extruant. Donatio vero in illos facta neque ita valeat, nisi post magistratum depositum in scriptis donator eam ratam habuerit, vel quinquennium praeterierit. Provinciarum vero Praesides neque mobilem, neque immobilem rem emant, praeter ea, quae ad victum et indumenta pertinent: neque donationem accipiant, quae invalida maneat, licet post magistratum depositum rata habita fuerit vel quinquennium praeterierit. Eadem etiam in domesticis et consiliariis valeant: neque concedimus, ut liceat iis sine suo periculo per interpositam personam quid eorum, quae iis interdicta sunt, facere.

TITΛΟΣ Δ΄.

TITULUS IV.

Περὶ <sup>β)</sup> τάξεως ἐπάρχων πόλεως καὶ τάξεως ἐπάρχου πραιτωρίων.

De officio Praefectorum Urbis et officio Praefecti Praetorio.

α'. Οὐκ ἔξεστιν ἐκκαλεῖσθαι κατὰ ψήφον ἐπάρχων. ἀλλὰ καὶ οἱ ἡγήλατες, εἰ παρ' αὐτῶ καταδικασθέντες, καὶ παρ' αὐτοῖς <sup>β)</sup> ἐκείνοις δι' ἐκκλήτου ἀποκαθίστανται, οὐ μὴν παρ' ἑτέροις.

I. A sententia Praefectorum appellare non licet. *L. 17. D. 4.4.* Sed etiam minores, si apud eum condemnati fuerint, apud ipsos illos per appellationem restituantur, nec vero apud alios. *L. un. C. VII. 42. L. 19 30. 35. C. VII. 62. Lun. D. i. 11.*

β'. <sup>1)</sup> Ὁ τῆς πόλεως ἐπαρχος πάντα ζητεῖ τὰ ἐγκλήματα <sup>κ)</sup> τὰ ἐν τῇ πόλει καὶ τὰ ἐν Ἰταλίᾳ γινόμενα. ἀκούεται καὶ τῶν προσφενγόντων δούλων καὶ τῶν λεγόντων ἰδίους ἀγορασθῆναι νόμοις ἐπὶ τῷ ἐλευθερωθῆναι, παραβαίνειν δὲ τὸν δεσπότην ἦτοι τὸν ἀγοραστήν· καὶ τούτων ὑπακούει τοῦτο αὐτῷ ἐπιμεμεφόμενον τοῖς δεσπόταις ἦτοι τοῖς ἀγορασταῖς <sup>1)</sup>· καὶ τῶν πατρῶων, μάλιστα τῶν ἀπύρων ἐπιζητούντων ἀποτραπήναι παρὰ τῶν ἀπέλευθέρων <sup>μ)</sup>· καὶ ἐξορᾷ καὶ περιορίζει τοὺς ἀμαρτάνοντας, τοῦ βασιλέως τὴν νῆσον ὀφείλοντος. ζητεῖ καὶ τὰ ἐντὸς ἑκατὸν μιλίων ἔξω τῆς πόλεως πλημμελούμενα, οὐ μὴν τὰ πορρωτέρω <sup>ν)</sup>. καὶ παρ' αὐτῶ κατηγορεῖται δοῦλος παρὰ τοῦ ἰδίου δεσπότην ἐπὶ μοιχείᾳ τῆς ἰδίας γαμετῆς. κινεῖται παρ' αὐτῶ καὶ τὸ περὶ βίας <sup>ο)</sup>. παραπέμπονται αὐτῶ οἱ κικῶς διαγινόμενοι <sup>π)</sup> κηδεμόνες καὶ μεζονος ἐπέξελεύσεως χορήγοντες, καὶ οἱ δεδιωκότες χρήματα ἐπὶ τῷ ἐπιτροπέυσαι, ἢ λιβόντες εἰς τὸ ἐμποδίσει γενέσθαι ἐπιτηδείους, καὶ οἱ ἐπιτηδες ἦτινος ἀπογοραφόμενοι τὰ τοῦ νέου πρόγραμμα, ἢ φανερώς κατὰ δόλον ἐμπορήσαντες. ἐνθα δὲ ἀκούεται τοῦ δούλου κατὰ δεσπότην, οὐκ ὀφείλει δέχεσθαι αὐτὸν κατηγοροῦντα (τοῦτο γὰρ, εἰ μὴ ἀπὸ δήλων αἰτιῶν, οὐκ ἐφέται τοῖς δούλοις)· ἀλλ' ἐὰν <sup>ρ)</sup> εὐλαβῶς προσέρχονται, προσβαλλόμενοι τραγῳδικὰ τοῦ δεσπότην ἢ λιμόν, ἢ ὅτι πρὸς ἀισχύρητα συνωθεῖ αὐτούς. φροντίζει τοῦ μὴ προστῆναι ἀνδράποδα, καὶ τοῦ πιστῶς συναλλάττειν τοῖς τραπέζιαις, καὶ ὀπέχεσθαι τῶν κικωλυμένων <sup>ρ)</sup>. σιωφρονίζει δὲ καὶ τοὺς ἀπέλευθέρους, καταφρονούντας ἢ ὑβρίζοντας τοὺς πάτερους ἢ τὰς γαμετῆς ἢ τοὺς παῖδας αὐτῶν, ἀπειλῶν ἢ μυστίων, ἢ ἄλλως πρὸς τὸ ἀμάχημα

II. Praefectus Urbi omnia crimina, tam in urbe, *L. 1. D. 1. 12.* quam in Italia commissa inquirat. Audit etiam servos [ad statuas] confugientes et dicentes, se suis nummis, ut manumittantur, emtos esse, dominum autem sive emtorem id praetermittere: et hos audiet, id ipsum dominis sive emtoribus exprobrantes: et patronos, maxime egenos, qui a libertis ali postulant: et relegat et deportat delinquentes, Imperatore insulam definiente. Inquirat quoque delicta, quae intra centum milliaria ab Urbe committuntur, nec vero ea, quae ultra. Apud eum servus a domino suo ob adulterium dominac suae accusatur. Interdictum de vi apud eum instituitur. Remittuntur ad eum tutores male versati et graviore animadversione indigentes, et qui pecuniam, ut tutores fierent, dederunt, vel, ut prohiberent idoneos fieri tutores, acceperunt, et qui consulto res impuberis minoris descripserunt vel evidenti dolo alienarunt. Ubi autem servum contra dominum audit, non debet eum accusantem accipere (hoc enim, nisi certis ex causis, servis non permisum est): sed veracunde accedant, asperitatem domini vel famem vel, quod ad obscenitatem eos compellat, praetendentes. Curam gerit, ne mancipia prostituantur, et ut nummularii probe negotia gerant et prohibitis abstineant. Castigat autem etiam libertos, contemnentes vel iniuria afficientes patronos vel eorum uxores vel liberos, minans aut fustibus castigans, aut aliter ad modum delicti animadvertens. Sin liberti patronos detulerint vel eum eorum inimicis conspiraverint, in metallum dantur. Curam gerit, ut iusto pretio caro vendatur, curam gerit pacis et spectacu-

ε) μή Theod. δ) Theod. post ἀρχόντες add. μηδὲ ἀπὸ βασιλέως ἐπιτροπῆς κτιζέτωσαν ἢ ἀγοραζέτωσαν, omissis μήν. κ) μήτε ἀκίνητ. σ) ἢ deest apud Theod. ρ) Theod. ἐνδυμνίαν. Cod. Coisl. ἐνδυμνίαν. g) In Syn. inscriptio tituli haec est: περὶ ἐπάρχου τῆς πόλεως καὶ τάξεως καὶ προνομίων αὐτοῦ καὶ ἐπάρχου πραιτωρίων. h) Fabr. melius παρ' αὐτοῖς, quam Cod. παρὰ τοῖς. i) Cap. 2. fere totum habet Fabr. pro parte tantum Theod. k) Fabr. ἀμαρτήματα. l) Verba παραβαίνειν — ἀγορασταῖς desunt apud Theod. m) ἐλευθέρων Theod. qui hactenus caput 2. inde ab initio habet. Apud Fabr. autem verba τὰ ἐν τῇ πόλει — ἀπέλευθέρων desunt. n) ἀμαρτήτων Theod. sed supra scriptum πορρωτέρω. o) Hactenus Theod. habet inde a καὶ ἐξορᾷ. p) Fabr. διαγινόμενοι. q) ἐάν Fabr. Deest in Cod. Coisl. Textum inserendum putavi, quum salvo sensu abesse non possit. r) Haec verba φροντίζει — κικωλυμένων rursus habet Theod.

ἐπεξιῶν. εἰ δὲ καταμηνύσουσιν <sup>s)</sup> αὐτοῖς <sup>t)</sup> ἢ τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν συμπνεύσουσι <sup>u)</sup>, μεταλλάσσονται. φροντίξει καὶ τοῦ δικαίου τιμῆμασι τὸ κράτος πιπράσκεισθαι, καὶ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς τῶν θεωριῶν καταστάσεως, καὶ ἔχει στρατιώτας ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ καὶ ἐπὶ τῷ ἀναφέρειν αὐτῷ τὰ πανταχοῦ κινούμενα. δύναται ἀπαγορεύειν τινὶ τῆς πόλεως καὶ μέρους αὐτῆς καὶ πραγματείας τινὸς καὶ θείας καὶ ἐπιτηδεύσεως καὶ συνηγορήσεως <sup>v)</sup>, καὶ φόρου ἢ τοῦ ἀγορᾶς, καὶ προσκαίρωσ καὶ διηγεκῶς <sup>w)</sup>. ἐὰν ἐξουσίῃ τινὰ τῆς Ἰταλίας, ἔργειν αὐτὸν δοκεῖ τῆς ἰδίας <sup>x)</sup> πατρίδος. παρ' αὐτῷ κατηγοροῦνται καὶ οἱ ἀδέμια ποιῶντες συστήματα.

ἀπειλῶν] Τοῦτ' ἔστιν, ἢ σφοδρονίζει ἢ ἀπειλεῖ αὐτῷ <sup>y)</sup>, ἢ ῥάβδοις τύπτει, ἢ πικροτέρων αὐτῷ τιμωρίαν ἐπάγει.

- L. 2. γ'. <sup>z)</sup> Οἱ ἀγοροπράται καὶ χρηματικῶς ἐνάγουσι  
D. I. 12. παρὰ τῷ ἐπάρχῳ καὶ ἐνάγονται.
- L. 3. δ'. <sup>a)</sup> Ὁ τῆς πόλεως ἑπαρχος ἐξελεθὼν τῶν τῆς πό-  
D. eod. λεως ὄρων, οὐ δύναται τινα <sup>b)</sup> ἐξουσίαν ἔχειν τῆς ἐπαρχότητος. ἔτι μέντοι ὢν ἐν τῇ πόλει, δύναται κελεύειν τινὶ δικάζειν, εἰ <sup>c)</sup> καὶ ἔξω τῆς πόλεως.
- L. 1. ε'. <sup>d)</sup> Ὁ ἑπαρχος τῆς Αἰγύπτου τὴν ἀρχὴν οὐκ ἀπο-  
D. I. 17. τίθεται, ἕως ἂν ὁ διάδοχος αὐτοῦ εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἔλθῃ, καὶ ἐπιβῇ τῇ ἐπαρχίᾳ <sup>e)</sup>.
- L. 1. ζ'. <sup>f)</sup> Λίβελλος τῷ ἐπάρχῳ τῶν πραιτωρίων ἐπιδο-  
C. I. 26. θεῖς, προκαταρξίν οὐ ποιεῖται.
- L. 2. ζ'. <sup>g)</sup> Κρατεῖτωσαν οἱ τῶν ἐπαρχῶν τύποι γενικοῦ  
C. eod. ὄντες, μηδενὶ νόμῳ ἢ διατάξει μεταγενεστέρῃ μα-  
χόμενοι.
- L. 3. η'. <sup>h)</sup> Οἱ ἑπαρχοὶ τῶν πραιτωρίων τοὺς ἐν ἀσθε-  
C. eod. ρείᾳ μακροῦ τῶν ἀρχόντων, ἢ ῥαθυμοῦντας ἢ κλέπτου-  
τας ἢ αἰτίαν ἔχοντας παραπλήσιον ἀποκινεῖτωσαν τῆς ἀρχῆς, τοποτηρητὰς ἀποκαθιστῶντες, καὶ ἀναφερέτω-  
σαν ἐφ' ἡμᾶς τὸ εἶδος, οὐ τοῦ πτώματος, ἀλλὰ τῆς κατὰ τὸν κλέπτου τιμωρίας.
- L. 4. θ'. Κἂν εἰς στρατιώτου πρόσωπον ὁ ἄρχων ἄμαρ-  
C. eod. τῆσει τῆς ἐπαρχίας, μόνος ὁ ἑπαρχος διαγνωσκέτω τῶν πραιτωρίων.
- L. 1. ι'. Τοῦ ἐπομνηστικοῦ κανόνος καὶ τῶν πολιτικῶν  
C. I. 28. ἀνόνων μόνος ὁ ἑπαρχος τῆς πόλεως καὶ ὁ ἀνόνων ἑπαρχος φροντιζέτωσαν.
- L. 2. ια'. Μηδὲνα ἕτερον, ἢ τοὺς ἐκ τῆς οἰκείας τάξεως  
C. eod. καὶ τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει στασιαστὰς ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ὁ ἑπαρχος διαγέτω τῆς πόλεως.
- L. 3. ιβ'. <sup>i)</sup> Πασῶν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρχῶν  
C. eod. ἢ ἐπαρχότητος προεγέτω τῆς πόλεως, κατὰ μηδὲν δη-  
λονότι τὰς λοιπὰς ἀρχὰς <sup>k)</sup> ἀδικούσα.
- L. 4. ιγ'. <sup>l)</sup> Πάντα τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει σωματεῖα <sup>m)</sup>  
C. eod. καὶ οἱ πολῖται καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ δήμου παντός <sup>n)</sup> τῷ ἐπάρχῳ τῆς πόλεως ἑποκείσθωσαν.
- L. 1. ιδ'. Μῆτε οἱ τῶν στρατιωτῶν κόμητες καὶ στρατηγοὶ  
C. I. 29. κατὰ τῶν ἐπαρχεωτῶν, μῆτε ἢ ἐπαρχότητος κατὰ τῶν στρατιωτῶν ἐξουσίαν ἔχέτωσαν.
- L. 3. C. eod. ιε'. Οἱ μὴ ἑμβαδμοὶ στρατηλατιανοὶ καὶ τοῖς πολι-

lorum disciplinae et milites habet, et ut quietem ser-vent, et ut ea, quae ubique aguntur, ad eum referant. Interdicere cuidam Urbe et parte eius et negotiatione quadam et spectaculo et professione et advocacione et foro et ad tempus et in perpetuum potest. Si quem ex Italia relegaverit, arcere cum sua patria videtur. Apud eum quoque accusantur, qui illicita collegia condunt.

minans] Hoc est, aut coerces, aut comminatur, aut fustibus castigat, aut severiorem ei poenam irrogat.

III. Argentarii et in causis pecuniariis apud Praefectum agunt et conveniuntur.

IV. Praefectus Urbi, cum terminos Urbis exierit, praefecturae potestatem habere non potest. Cum tamen adhuc in Urbe est, potest iubere aliquem iudicare vel etiam extra urbem.

V. Praefectus Aegypti imperium non prius deponit, quam successor eius Alexandriam venerit, licet provinciam ingressus fuerit.

VI. Libellus Praefecto Praetorio datus litis contestationem non facit.

VII. Formae Praefectorum generales valeant, si nulli legi vel constitutioni posteriori repugnent.

VIII. Praefecti Praetorio eos magistratus, qui propter diuturnam corporis infirmitatem vel negligentes se gerunt vel furantur, vel simile vitium habent, magistratu removeant vicariosque constituent, et ad nos referant non criminis, sed poenae in furem statuendae speciem.

IX. Licet in militari persona Praeses Provinciae peccaverit, tamen solus Praefectus Praetorio cognoscat.

X. Matriculae memorialis et civilium annonarum curam soli Praefectus Urbi et Praefectus annonae gerant.

XI. Nullum alium praeter eos, qui ex suo Officio sunt, et homines seditiosos, qui Constantinopoli sunt, e provinciae Praefectus Urbi deducat.

XII. Omnibus Constantinopoli magistratibus Praefectura Urbis antecellat, nihil reliquas dignitates laedens.

XIII. Omnia collegia, quae Constantinopoli sunt, et cives et populares Praefecto Urbi subiaceant.

XIV. Neque Comites militum et Magistri provinciales, neque Praefectura in milites potestatem habeant.

XV. Hi, qui ultra statutos in officio magistri mi-

s) Fabr. καταμηνύσουσιν. t) Fabr. αὐτοῖς. Cod. Coisl. αὐτοῖς. Prius praefendum. u) Fabr. συμπνεύσουσι v) Fabr. συνηγορίας. w) Fabr. verba καὶ θείας huc collocavit, quum Cod. Coisl. ea supra habeat post verba πραγματείας τινός. x) Fabr. οἰκείας. y) αὐτῷ lege pro αὐτόν, quod habet Fabr. Ceterum hoc schol. apud Fabr. extat, non in Cod. Coisl. z) Extat cap. 3. iisdem verbis apud Fabr. a) Cap. 4. habent Fabr. et Theod. Hic dicit esse cap. 3. hui. tit. b) Fabr. et Theod. τῆν. c) Theod. et Fabr. ἢ. d) Fabr. habet cap. 5. e) Fabr. τῆς ἐπαρχίας. f) Cap. 6. habet Fabr. g) Cap. 7. ex solo Cod. Coisl. h) Cap. 8. longe brevius exhibet Fabr. his verbis: εἰ ὁ ἄρχων τῆς ἐπαρχίας ἄμαρτήσῃ, μόνος ὁ ἑπαρχος διαγνωσκέτω τῶν πραιτωρίων. Reliqua capita inde a nono usque ad decimum et octavum solus Cod. Coisl. exhibet, ex quo huc reposita sunt. i) Hoc caput 12. habet Syn. in qua est cap. 11. h. t. k) ἀρχὰς in Syn. deest. l) Cap. 13. in Syn. est 12. m) Syn. σωματεῖα. n) Syn. ἀπὸ δημοσίου πάντες.

τικοῖς ὑποκείσθωσαν ἄρχουσιν· οἱ ἔμβαθμοὶ δὲ μόνον τῆς τῶν δημοσίων χάριν συνεισφορᾶς ὑποκείσθωσαν.

ις'. Μηδεὶς ἢ μεταφερέτω στρατιώτας ἐκ τῶν τόπων, ἐν οἷς διαγούσιν, ἢ τὰς τοῦτων ἀνάγκας μειούτω, δίχα θείας ἐπιτροπῆς.

ιζ'. Ἐν τῇ στρατηλασίᾳ τῶν ἑλλένων καὶ τῶν πεζῶν ἐκεῖνός ἐστι προτιμότερος, ὁ πρότερον τοῦ ἀξιωματοῦ ἐπιτυχῶν.

ιη'. Ὁ γενόμενος στρατηλάτης τῶν μετ' αὐτὸν γενομένων ἐπάρχων προτιμάσθω.

litant, etiam civilibus iudicibus subiecti sint: qui vero intra numerum sunt, propter tributorum solum collationem illis subiaceant.

XVI. Nemo vel milites e locis, in quibus degunt, transferat, vel annonas eorum sine sacra iussione minuat. L. 4.  
C. I. 29.

XVII. In magisterio equitum et peditum is, qui prius dignitatem adeptus est, priorem locum obtinet. L. 1.  
C. XII. 4.

XVIII. Qui magister militum creatus est, iis, qui post eum Praefecturam adepti sunt, praeponat. L. 2.  
C. eod.

TITΛΟΣ Ε'.

Περὶ νυκτεπάρχου ἤτοι πραιτώρος δήμου.

α'. ο) Διὰ τοὺς ἐμπρησμοὺς ἐπενοήθη ὁ νυκτεπάρχος ἤτοι ὁ πραιτώρ.

β'. ρ) Διαγινώσκει ρ) περὶ τῶν ποιούντων ἐμπρησμοὺς ρ) καὶ τοιχωρυχίας καὶ κλοπᾶς καὶ ἀρπαγᾶς, καὶ ρ) τῶν ὑποδεχομένων. τοὺς δὲ τραχεῖς καὶ περιφανεῖς παραπέμπει ρ) τῷ ἐπάρχῳ. εἰ δὲ ἀμελεία τῶν οἰκούντων ρ) ἐμπρησμοὺς γίνηται, ἢ ἀπειλεῖ αὐτοῖς, ἢ ῥοπαλιῶσει αὐτούς. Τοιχωρυχία ρ) γίνεται ἢ ἐν οἴκοις ἢ ἐν ἀποθήκαις, καὶ ὡς ἐπίταν οἱ φύλακες ἐξετάζονται, εἰ καὶ δοῦλοι εἶεν τοῦ βασιλέως ρ). Ὁφείλει δὲ πᾶσαν τὴν νύκτα περιεῖναι ὁ νυκτεπάρχος ἤτοι ὁ πραιτώρ τοῦ δήμου διὰ τοὺς ἐμπρησμοὺς, καὶ ἐπισημαίνει τοὺς ἐνοίκους, ἔχον ἔδωρ ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν. Διαγινώσκει καὶ περὶ τῶν ἐν τοῖς λουτροῖς καπναρίων, ἐάν τι περὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ μισθῷ φηλατιομένην ἐσθῆτα πλημμελήσῃσι.

γ'. ς) Καὶ τοὺς φύλακας τῶν οἰκιῶν καὶ τοὺς ἀμελῶς ἐσχηκότας τὸ πῦρ δύναται ῥοπαλιῶσει ἢ φραγγελλίσει ρ). τοὺς δὲ κατὰ δόλον ἐμπρησάντας ρ) τῷ ἐπάρχῳ παραπέμπει. ζητεῖ καὶ τοὺς φρυγάδας καὶ τοὺς δεοπότας ἀποδίδωσιν.

δ'. α) Πρῶτον μὲν ὄν θεσπιζόμεν, νυκτεπάρχον μηδένα τοῦ λοιποῦ παντελῶς καλεῖσθαι (ἐπιμελήσονται γὰρ καὶ τῶν ἐν ἡμέρᾳ καὶ τῶν ἐν νυκτὶ παρὰ τὸ προσῆκον πραττομένων)· καὶ μηδένα παντελῶς ἐπὶ τὴν τοῦ πραιτώρος ἀρχὴν παρίεσθαι, πρὶν ἢ παρ' ἡμῶν σύμβολα τοῦ φροντισματοῦ λάβῃ· καὶ μηδενὶ λόγῳ τολμᾶν ἔξω βασιλικῶν συμβόλων ἐπὶ τὸ φρόντισμα τοῦτο χωρεῖν, ἀλλ' ἀναμένειν τὴν βασιλείαν καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἐν γράμμασι ψῆφον. ἡμεῖς γὰρ οὐδενὶ τὴν εἰρημένην ἀρχὴν παραδώσομεν, πλην εἰ μὴ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων ἰλλουστρίων, ἢ τῶν περιβλέπτων κομητῶν τοῦ ὑψηλοῦ βῆματος, ἢ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων τῶν προαιωρίων καὶ νοταρίων οἱ ταύτην παραλαμβάνοντες εἶεν, ἢ ἄλλως ἀρχὰς ἀρξάντες καὶ φανέντες ἡμῶν ἐπιτήδειοι καὶ τῆς παρ' ἡμῶν ἀξιοῦ μαρτυρίας, ὥστε αὐτοὺς τὴν εἰρημένην ἐξουσίαν σεμνότητι καὶ τιμῇ ἀντικαμβάνεσθαι τοῦ δικαίου, μάλιστα, ἐπειρῶ ὑπὲρ ψυχῶν ἐστὶν ὁ ἀγών, καὶ τὰ τε πολλὰ φονικαῖς εἰώθασι δίκαις διαι-

TITULUS V.

De Praefecto Vigilum seu Praetore plebis.

I. Incendiorum causa Praefectus Vigilum sive Praetor institutus est. L. 1.  
D. I. 15.

III. Cognoscit de incendiariis et effractoribus et furibus et raptoribus et receptatoribus. Atroces vero et famosos ad Praefectum Urbis remittit. Si vero negligentia inhabitantium incendium fiat, aut comminatur iis, aut fustibus eos castigat. Effractura fit vel in aedibus vel in horreis, et ut plurimum de custodibus quaestio habetur, quamvis servi sint Imperatoris. Praefectus vigilum sive Praetor plebis propter incendia totam noctem circumire debet et inhabitatores monere, ut aquam in domibus suis habeant. Cognoscit etiam de capsariis in balneis, si quid in vestimentis pro mercede servandis peccaverint. L. 3.  
§. I. 2. 3. 4.  
D. eod.

III. Etiam aedificiorum custodes eosque, qui negligenter ignem habuerunt, fustibus vel flagellis caedere potest: incendiarios autem dolosos ad Praefectum Urbis remittit. Quaerit quoque fugitivos et dominis reddit. L. 4.  
D. eod.

IV. Primum itaque sancimus, ut nemo plane Nycteparchus in posterum nominetur (curam enim habebunt tam eorum, quae die, quam quae noctu aliter, atque decet, committuntur): et nemo plane ad Praetoris magistratum accedat, antequam codicillos administrationis a nobis accipiat: nec ulla ratione sine codicillis imperialibus munus illud suscipere audeat, sed Imperatorem eiusque in scriptis sententiam expectet. Nemini enim dictum magistratum trademus, nisi illi, qui eum suscipiunt, ex magnificentissimis illustribus, vel spectabilibus Comitibus Consistorianis, vel clarissimis Tribunis Praetorianis et Notariis sint, aut alios magistratus gesserint, et idonei et nostro testimonio digni nobis visi fuerint, ut dicta dignitate et honore praediti iustitiae vindices sint, praesertim cum de animabus agatur et plerumque de causis homicidii, adulterii, invasionum, rapinarum et similibus iudicare soleant. §. I. Oportet igitur eum, qui de tan-

ο) Cap. 1. habet Fabrot. et Syn. ρ) Cap. 2. usque ad διαπέμπει τῷ ἐπάρχῳ habet Syn. Sed est in ea pars capit. 1. γ) Syn. addit γὰρ. ρ) Syn. add. τε. ς) Syn. add. περὶ. ε) Syn. διαπέμπει. ς) Fabr. add. δ. ς) Fabr. praemittit ἐάν. ι) Hactenus Fabrotus. Reliqua ex hoc titulo desumpta sunt e Cod. Coisl. x) Cap. 3. et Theod. habet, qui dicit esse cap. 2. hui. tit. γ) In Cod. Coisl. et apud Theod. φραγγελλίσει. Sed alterum γ serius additum. ς) Theod. ἐπιτηδόντας. α) Cap. 4. et reliqua solus exhibet Cod. Coisl. ex quo huc reposita sunt.

τῶν, καὶ ταῖς περὶ μοιχειῶν καὶ ἐφρόδων καὶ ἀσπαγῶν, καὶ εἴ τι τοιοῦτόν ἐστιν. §. α'. Ὡστε δεῖ τὸν τηλικούτων ἐγκλημάτων προκαθήμενον ἄνδρα εἶναι πανταχόθεν σεμνόν τε καὶ ἀνεπιληπτον καὶ τοιαύτης ἀκροασείως ἄξιον, καὶ πάσης ἀπέχεσθαι κλοπῆς καὶ καθαρῶς ἔχειν τὰς χεῖρας. ἔχειν <sup>b)</sup> δὲ δεῖ καὶ πάρεδρον τῶν δοκίμων εἶναι, καὶ γὰρ οὐδὲ ἕξω <sup>c)</sup> παραμυθίας αὐτοῦς τῆς ἀποχώσεως καταλείβωμεν, ἀλλ' ἀνὰ δέκα λιτρῶν <sup>d)</sup> χροσίον αὐτοῖς προφάσει ἠνόγων ἔτους ἑκάστον δώσωμεν, ὡστε αὐτοῦς τούτοις <sup>e)</sup> ἀρκουμένους μηδεμιᾶς ἀνέχεσθαι κλοπῆς ἢ καπηλείας. §. β'. Ἀλλὰ μηδὲ ἐπὶ δόσει γίνεσθαι παντελῶς, καθάπερ ἐν τισιν ἐγίνετο χρόνοις· μηδὲ προέσθαι χροσίον μηδεὶ. ἐν ἴσῳ γὰρ ἐγκλήματι γενήσεται καὶ ὁ δούς τινα προφάσει τῆς ἀρχῆς, καὶ ὁ, ἐπειδὴν γένοιτο, παρὰ τινος λαβεῖν ἀνασχύμενος, καθὰ καὶ τῷ δοθησομένῳ παρ' αὐτῶν ὕρκω δηλωθήσεται.

Nov. 13. cap. 4. ε'. Μεμαθήκαμεν δὲ αὐτοῖς πρὸς ὑπουργίαν εἶναι τάγματα πονηρά. φαιμέν δὲ ληστογνώστας καὶ βενεφικαλίους <sup>f)</sup> καὶ βαλαντιστόμους καὶ ἕτερον πλῆθος, Ἵν ἕκαστον προσήκον ἐστί, μεκολάσθαι μᾶλλον, ἢ τοιαῦτα βιοῦν. οὐδὲ γὰρ τὸ τῶν ληστογνώστων τοῦτο τοιοῦτόν ἐστιν, ὡς ἐπ' ἀγαθῷ τι πράττειν, ἀλλ' ἐπὶ τούτῳ μόνον γινώσκουσι τοὺς κλέπτιας, ἐφ' ᾧ τι κέρδος ἐπιτύχουσι τε καὶ τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν θηροῖν· ἄπερ ἅπαντα προσήκει τοῖς νῦν παρ' ἡμῶν εἰς τὴν πραιτούρην τοῦ δήμου παριόντας μισῆσαι καὶ ἀποστραφῆναι, καὶ καθαρῶς χρῆσθαι ταῖς χερσὶ, καὶ ἐπεξιέναι πᾶσι τοῖς προσωφελουμένοις, εἴτε περὶ κλοπῆς, εἴτε περὶ τῶν ἄλλων ἀμαρτημάτων· καὶ τὴν πόλιν ἡμῶν ἐκκαθαίρειν τῶν τὰς κλοπῆς ἐργαζομένων θηροῖν, καὶ ἀνδράσι σπονδαίοις χρῆσθαι προσηκόντως, καὶ ἅπαντα πράττειν μετὰ σφοδρότητός τε καὶ ἐννοίας <sup>g)</sup>. εἰ γὰρ βουλευθῆεν ἄρθρως διαγίνεσθαι καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῖς ἀξίως κρίσεως, οὔτε πολλοὶ τινες οἱ κλέπτοντες ἔσονται, οἱ τε ἀμαρτανόντες ἐλάττους γενήσονται, δεδιότες ἄρχην, ἣν οὐκ ἂν τις ἀνήσαστο χορημάτων. §. α'. Ἀλλὰ καὶ ἐγκλημάτων, καὶ εἰ σφοδρότατα <sup>h)</sup> εἴη, κατακούσονται, καὶ τοῖς δημοτικοῖς καταστήσονται θροῦβους, οὐ τῷ τῆς ἐνδόξου ταύτης καὶ βασιλίδος ἄρχοντι πόλεως, ἀλλ' ἡμῶν αὐτοῖς ὑψηλοτέρου καὶ πάσης ἀξιοῦμενοι παρ' αὐτοῦ τιμῆς, ὡς ἄρχοντες ἐλάττους παρὰ μείζονος ἄρχοντος. ἐπικουφισοῦσι τε αὐτῷ τὰς φροντίδας, οὐδὲν ἀιούμενοι πράττειν, ὅπερ οὐκ ἐστὶν ἀνδρῶν ἀγαθῶν καὶ βασιλικῆς μαρτυρίας ἄξιον. εἰ δὲ ποτε συμβαίῃ (τοῦτο ὅπερ ἀπενχόμεθα), γίνεσθαι τινα κατὰ τὴν πόλιν ἐμπορησίον, δεῖ καὶ αὐτοῦς παρεῖναι καὶ ὑπουργεῖν καὶ μέγιστον τοῦτο ἔργον ἔχειν, τὸ τοὺς κλέπτοντας τε καὶ ἐφισκουμένους τὰ τῶν ἀνυγόντων ἀποσοβεῖν, καὶ ἀποσωθεῖν, καθ' ὅσον εἰσὶ δυνατοί, τὰ πράγματα τοῖς ἐπὶ τοῦ πρὸς βιαζομένοις. καὶ γὰρ εἰ περὶ ταύτην τὴν ἀρχὴν διαγίνονται σπονδαίως, μείζον αὐτοῖς ὑπεδέξεται θρόνος καὶ ἀρχὴ σεμνοτέρα. καὶ εἰσονται, πόσον ἐστὶ τὸ μετὰ σεμνότητος εἶναι, ἢ ταύτης μὲν περιφρονεῖν, χρῆσθαι δὲ πολλὰς ταῖς χερσὶ καὶ δι' αὐτῶν ἀσεβεῖν καὶ ἀπορεῖν ἕστερον, διότι μηδὲν τῶν οὕτως ἀθροισμένων πέφυκε μένειν, ἀλλὰ καθὼς τε συλλέγεσθαι καὶ αὐτὰ διαπόλλεσθαι. ὅπως <sup>i)</sup> τοῖνυν τοῖς ἡμετέροις ὑπηκόοις ἐπέλεξασαμεν, διὰ ταύτην ὠήθημεν χρῆσαι τὴν πρόφασιν, καὶ παραφυρῆν τσοάντην αὐτοῖς δοῦναι [καὶ ἀνδράς τετιμημένους εἰς μέσον ἀγαγεῖν] <sup>k)</sup>, ὡπως

tis criminibus iudicat, ex omni parte gravem, inculpato et tali cognitione dignum virum esse, et omni furto abstinere et puras manus servare. Assessorem etiam habere debet, qui ex probatis sit. Neque enim absque sufficienti solatio eos relinquemus, sed singulis decem auri libras annonarum nomine quovis anno dabimus, ut his contenti nihil furentur aut vendant. §. 2. Sed nec largitiones ullo modo fiant, nec pecunia alicui detur, quemadmodum id nonnullis temporibus factum est. In pari enim crimine erit, qui pro magistratu aliquid dat, cum eo, qui ubi magistratus creatus est, ab aliquo accipere audeat, quemadmodum et iureiurando ab ipsis praestando declarabitur.

V. Cognovimus etiam in ipsorum ministerio malas cohortes esse, scilicet latronum cognitores, beneficialios, saccularios et reliquam multitudinem, quorum unumquemque poenas dare magis convenit, quam tali modo vivere. Non enim latronum cognitores ita sunt comparati, ut quid boni agant, sed ideo solum fures cognoscunt, ut aliquid lucri sibi et magistratibus suis aucupentur. Quae omnia illos, qui ad Praetoram plebis a nobis iam provehantur, odisse, aversari et puris manibus uti decet, atque omnia, quae ipsis denunciantur, sive de furto, sive de aliis delictis, ulcisci: nobisque civitatem a bestiis illis furta facientibus purgare, et hominibus probis, ut convenit, uti et omnia cum severitate et prudentia facere. Si enim recte et nostro de illis iudicio dignos se gerere velint, non multi fures erunt, paucioresque erunt, qui delinquent, magistratum timentes, quem nemo pecunia emere possit. §. 1. Sed et de criminibus, etsi gravissimis cognoscant, et populares tumultus componant, nec Praefecto huius celeberrimae regiaeque urbis, sed nobis ipsis ministrent, omnemque honorem ab eo mereantur, tanquam magistratus minores a magistratu maiore. Curas quoque illius levabunt, nihil agere volentes, quod non sit honorum virorum Imperialique testimonio dignum. Si vero incendium aliquod (quod ne fiat, optamus) in urbe oriri contingat, illos etiam adesse et operam dare et hoc potissimum agere oportet, ut eos, qui furantur et infelicitium bona subripiunt, arceant et, quoad eius facere poterunt, iis, qui ab igne vim patiuntur, res conservent. Si enim in hoc magistratu diligentes se gesserint, maior sedes et gravior magistratus eos excipiet. Et scient, satius esse, cum honestate vivere, quam hac contemta multis manibus uti et per eas impia agere et tandem egere: propterea quod nihil eorum, quae ita conservantur, sic comparatum est, ut diuturnum sit, sed male parta statim dilabuntur. Ut igitur subditis nostris prodessemus, hac occasione tantum solatium iis dandum [et viros honoratos in medium producendos] putavimus, ut illorum virtutem subditi sentiant. Spectabiles vero Praefectores plebis Assessorem etiam nostro de iis iudicio, ut diximus, dignum habebunt.

<sup>a)</sup> Inde a verbo ἔχειν usque ad κλοπῆς ἢ καπηλείας hoc caput etiam Theod. exhibet, qui ea, quae habet, dicit esse partem capit. 3. hui. tit. <sup>c)</sup> Theod. ἕξωθεν. <sup>d)</sup> Theod. λίτρας. <sup>e)</sup> Theod. αὐτοῖς τούτοις. <sup>f)</sup> De his cf. Hombergkii nota ad hanc Novellam. <sup>g)</sup> Textus Nov. ἐννοίας. <sup>h)</sup> Cod. Coisl. σφοδρότητα. <sup>i)</sup> Cod. Coisl. οὕτως. <sup>k)</sup> Quae uncis inclusa sunt in Cod. Coisl. desiderantur. Supplevi e textu Novellae, quum propter sequentia, ὡπως ἂν, τῆς αὐτῶν κ. ε. λ. decesse non possint,

ἀν τῆς αὐτῶν ἀρετῆς αἰσθῆται τὸ ἐπίχρον. ἔξουσι δὲ οἱ περιβλεπτοὶ τῶν δήμων πρῶτους καὶ πάρεδρον τῆς ἡμετέρας ἐπ' αὐτοῖς κρίσεως, καθάπερ εἶπομεν, ἄξιον.

ζ'. Παρέονται δὲ αὐτοῖς ἀνὰ εἴκοσι στρατιῶται καὶ ἀνὰ εἴκοσι ματοζάριοι, οὓς δὴ νῦν ἡμεῖς κατεστήσαμεν, καὶ εἶπον δόι, καὶ τοὺς ἀκοσμοῦντας ἐλέγοντες, καὶ τῷ προσήκοντι σχήματι παραδιδόντες τὸ πολίτευμα. δεῖ δὲ αὐτοὺς ἐπίστασθαι σαφῶς, ὡς, ἐὰν καθαρὸς ἑαυτοὺς τηροῖεν, τὴν τε ἐκ θεοῦ συμμυχίαν ἔξουσι, τῆς τε παρ' ἡμῶν εὐμενείας οὐκ ἀποτεύξονται, μακροτέρᾳ τε αὐτοῖς ἔσται τὰ τῆς ἀρχῆς. τίς γὰρ ἂν τὸν καλῶς τε καὶ ὀρθῶς διαγινόμενον ἀμείβειν ἐθέλησειεν;

ζ'. Ἀλλὰ κἄν <sup>1)</sup> εἰ παραπεμφθῆι τις αὐτοῖς ἐκ τοῦ δικαστηρίου τοῦ λαμπροτάτου ἐπάρχου τῆς εὐδαιμόνου ταύτης πόλεως, ἐφ' ᾧ τιμωρίαν ὑποσχέιν, ἀκριβῶς ἀναζητήσωσαν τὴν αἰτίαν καὶ μανθανέτωσαν, ἐφ' οἷς ἀφαιροῦσι τὸν ἄνθρωπον, ἢ ἀφαιροῦνται μέλους ἢ τινος τοιοῦτου, πυνθανόμενοι καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου, εἰ καὶ τοῦτο συνίδουεν ὥστε αὐτοὺς ἀκριβῶς ἐξεργεῖν τὴν ψῆφον, ἢ ψυχῆς ἢ μέλους τινὸς ἀφαιρουμένην <sup>2)</sup> τὸν παραπεμπόμενον. §. α'. Ὡςπερ δὲ τοὺς περιβλεπτοὺς πρῶτους τῶν δήμων τηλικαύταις ἐτιμήσαμεν δωρεαῖς, ἀξιώσαντες αὐτοὺς καὶ συμβόλων ἐκ τῆς ἡμετέρας προϊόντων χειρὸς, καὶ σιτήσεως, καὶ προσηγορίας τοσαύτης καὶ τῶν ἄλλων, ὅποσα ἔμπροσθεν εἰρήνται· οὕτως αὐτοὺς ἀπαιτοῦμεν, ἀντιδιδόναι ἡμῖν τὴν ἑαυτῶν καθαρότητα, καὶ τὴν ἐν ἵπασιν ἀγροπνίαν, καὶ τὸ πάντα πράττειν ἴσῳ καὶ δικαίῳ λογισμῷ καὶ καθαρῇ τῇ χειρὶ. εἰ γὰρ τι φανείεν πλημμελοῦντες καὶ ἢ κλέπτοντες, ἢ τῶν κλεπτόντων ἀνεχόμενοι ἢ μὴ πάνιν ἐπεξιόντες τόποις, καὶ τοὺς μὲν ἀξιόους θανάτου τιμωρούμενοι, τοὺς δὲ μετριώτερα [πράττοντας] <sup>3)</sup> ἐξελάνοντες τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως, ἐνθα ἂν ἡμεῖς προστάξοιμεν, ἴστωσαν, ὡς αὐτοὶ τὸν ὑπὲρ τούτων ὑπέχουσι λόγον, οὐ θεῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν, καὶ ἐνοχοὶ γενήσονται καὶ ζῆμίαι πάσῃ τοῖς ὑπερβάτοις συμβαινόνσῃ καὶ τῇ παρ' ἡμῶν ἀγανακτήσει καὶ τῷ θάττον ἀτίμως ἐξεληλάσθαι τῆς ἀρχῆς· ἡμῶν διὰ τοῦτο καὶ πόρους ἐπισιάντων καὶ θαλάνης μεγάλης ἀνεχομένων, ἵνα μὴ τινι τῶν ἡμετέρων ἐπιγῶν ἐπενεχθῆι τις σκεοφαντία καὶ χρημάτων ἢ ψυχῆς ἀπώλεια, καὶ ὅσα τοιαῦτα καθέστηκεν, ἀλλὰ πάντα ὑπὸ κρίσει γενέοιτο τὴν προσήκουσαν.

TITULOS ζ'.

Περὶ τάξεως κοιαιίστωρος καὶ τῶν βοηθῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ἀντιγραφῶν.

α'. ο). Ἀδιάφορον, εἴτε ἐξ ἰδιωτῶν, εἴτε ἀπὸ πατριζίων <sup>1)</sup> κοιαιίστωρος γίνονται· ἀναγινώσκουσι δὲ <sup>2)</sup> τῷ <sup>3)</sup> βασιλεῖ <sup>4)</sup> βιβλίους καὶ βουλευόνται <sup>5)</sup> ἐν τῇ <sup>6)</sup> συγκλήτῳ καὶ τὰς βασιλικὰς ἀναγινώσκουσι κελεύσεις <sup>7)</sup>. λέγει δὲ, ὅτι <sup>8)</sup> σχεδὸν πασῶν τῶν ἄλλων ἀρχῶν <sup>9)</sup>

1) Textus Novellae καὶ. 2) Cod. Coisl. ἀφαιρούμενον. Textus Novellae ἀφαιρουμένων, sed iam Haloander legit ἀφαιρουμένην, id quod probavit Hombergk. 3) πράξιοντις deest in Cod. Coisl. Supplevi e textu Novellae et uncis inclusi. 4) Cap. 1. h. tit. habet Syn. totum. 5) Syn. addit οἱ. 6) Syn. add. καὶ. 7) τῷ in Syn. deest. 8) Fabr. melius τὰς τοῦ βασιλέως. Cod. Coisl. ut in textu. 9) Syn. βούλοισι. Leoncl. ad marg. βουλευόνται. 10) Sic Fabr. Cod. Coisl. τῷ. 11) Usque ad κελεύσεις Fabr. Reliqua hui. cap. sunt e Cod. Coisl. 12) λέγει δὲ ὅτι in Syn. deest. Haec habet καὶ σχεδὸν κ. τ. λ. 13) Syn. τῶν ἀρχῶν τῶν ἄλλων.

VI. Aderunt vero ipsis viginti milites et viginti <sup>Nov. 13.</sup> <sup>cap. 5.</sup> matricarii, quos nunc constituimus, qui, ubi opus sit, tumultuantes contineant, atque rempublicam statu conveniente constituent. Certo autem scire eos oportet, se, si incorruptos se praestent, et a Deo auxilium habituros et nostram benevolentiam merituros et longiorem magistratum gesturos esse. Quis enim eum, qui bene et recte se gerit, remove vellet?

VII. Quin etiam si quis ex dicasterio clarissimi <sup>Nov. 13.</sup> <sup>cap. 6.</sup> Praefecti felicis huius urbis, ut poenam sustineat, ad eos transmittatur, diligenter in causam inquirent et cognoscant, cur homo occidendus, vel membrum vel tale quid ipsi auferendum sit, et ab ipso gloriosissimo Praefecto sciscitentur, num hoc etiam placeat. Quare accurate sententiam ferant, qua aut vita aut membro is, qui transmissus est, privetur. §. I. Quemadmodum autem spectabiles Praetores plebis tantis donis honoravimus, eosque codicillis etiam a nostra manu proficiscentibus et annona et tali appellatione et reliquis, quae antea dicta sunt, dignati sumus: ita ab iis exigimus, ut nobis vicissim integritatem et vigilantiam in omnibus praestent, omniaque aequa et iusta ratione puraque manu gerant. Nam si delinquere vel etiam furari, vel fures tolerare, vel eos non omnimodo persequi, nec morte dignos punire, qui vero mediocriter [peccaverint] eos ex magna hac urbe eo, quo nos iusserimus, expellere videantur, sciant, se de his rebus non solum Deo, sed etiam nobis rationem esse reddituros, et omni damno subditis accidenti et nostrae indignationi obnoxios futuros, et celerime cum infamia magistratu remouendos. Ideo enim labores sustinemus et magnos sumus facimus, ne cui ex subditis nostris calumnia quaedam aut pecuniae vel vitae et similium amissio accidat, sed omnia legitimo modo decendantur.

TITULUS VI.

De officio Quaestoris et adiutoribus eius et scribis.

I. Nil interest, utrum ex plebeis, an ex patri- <sup>L. 1.</sup> <sup>D. 1. 13.</sup> ciis Quaestores creentur. Libros Principis legunt et in Senatu sententiam dicunt et Imperatorias iussiones legunt. Dicit autem, hunc magistratum fere omnibus esse antiquiorem: et alii quidem eorum in pro-

αὐτῆ ἀρχαιοτέρῳ ἐστίν<sup>γ)</sup>· καὶ τινες μὲν αὐτῶν εἰς ἐπαρχίας ἐπὶ ζήτησει πόρων ἐξήρσαν, οἱ δὲ διαλάμποντες παρὰ τῷ βασιλεῖ ζιμενον.

L. 1. β'. 2) Οἱ ἀπὸ κοινοῦστρώων καὶ μαγίστρων καὶ κομητῶν τῶν θησαυρῶν καὶ τῆς ἰδικῆς περιουσίας ἐφρημίσθωσαν.

L. 1. 2. γ'. Πᾶσα τοῦ μικροῦ laterculi ἡ φροντὶς τῷ κοινοῦστρω ἀνηκέτω, καὶ κατὰ δοκιμασίαν αὐτοῦ ἐκ τοῦ σκρινίου τῆς μεμόρας πᾶσαι κατὰ τὸ παλαιὸν ἔθος αἱ τοῦ μικροῦ οἰκιστοῦ ἀξίαι προσφερέσθωσαν, τῷ κοινοῦστρω τοῦ στρατηλάτου ταύτας ἐν τῷ μετὰξὺ κατὰ μικρὸν ἀφελόμενον.

L. 3. δ'. Δημιόσθω μὲν ὁ τὰ ἀνήγοντα τοῖς στρατεωμένοις ἐν τῷ σκρινίῳ τῆς μνήμης ὀφρίδια πράττειν καθ' οἰονδήποτε τρόπον τοιωῶν, βασιλικῆς δὲ δόξα κελεύσεως· ἡ δὲ τάξις, καθ' ἣν ταῦτα ἐπαράχθη παρὰ τὸν τύπον τῆς διατάξεως, τριῶν χρυσῶν λιτρῶν κατατιθέσθω ποιήν.

Nov. 80. ε'. 2) Θεσπίζομεν τὸν τὴν ἀρχὴν τοῦ κοινοῦστρω<sup>β)</sup> ἦτοι ξερονητοῦ ἔχοντα<sup>γ)</sup> ταύτην, ἀφορῶντα πρὸς θεὸν καὶ τὸ ἡμέτερον δέος καὶ τὸν νόμον, ἀναζητεῖν τοὺς ἐπὶ τῆς μεγάλης ταύτης ἐπιδημοῦντας πόλεως, ἐξ οἷαςδήποτε χώρας εἴεν· εἴτε ἀνδρας, εἴτε γυναῖκας, εἴτε κληρικοὺς ἢ μοναχοὺς ἢ<sup>δ)</sup> ἀσκητοὺς, εἴτε τῶν ἐξω πόλεων συνηγόρους, ἢ<sup>ε)</sup> καὶ ἄλλης οἰασθῶν τέχης τε καὶ ἀξίας, καὶ περιοριάζεσθαι, τίνες τε εἴεν, καὶ πόθεν ἦκοιεν καὶ ἐπὶ ποῖα προγράσει. καὶ εἰ μὲν γεωργοὶ, σκοπεῖν τοὺς, οἷς τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων αἱ κατ' αὐτοὺς προσήκουσιν ὑποθέσεις, καὶ τοῦτοις<sup>ς)</sup> ἐπιχεῖσθαι, συντόμως τε αὐτοὺς ἀπαλάττειν τῶν<sup>η)</sup> δυσκόλων, δι' ἅπερ ἂν ἐνταῦθα παραγεγόνασιν<sup>ι)</sup>, καὶ ὅτι τάχιστα τοῦτους, ὅθεν ἦκουσιν, ἐκπέμπειν, τῶν προσηκόντων ἀπολαύσαντας.

Nov. 80. ζ'. 1) Εἰ δὲ τινες εἴεν γεωργοὶ τελοῦντες ἐπὶ δεσποτείας<sup>κ)</sup> καὶ δεόμενοι τοῦτοις εἰς ταύτην παραγεγόνασιν τὴν βασιλίδαν πόλιν, παρασκευάζειν τοὺς κεκτημένους θῦπτον αὐτοῖς διακρίνειν τὰ ἐφ' οἷς ἀφίκοιντο<sup>λ)</sup> πράγματα, καὶ ἐκπέμπειν αὐτίκα, τυχόντας τῶν δικαίων. εἰ δὲ, ὡς εἰκόσ, εἰς ἐναντίωσιν τῶν κεκτημένων παρεγένοντο, καὶ πρὸς αὐτοὺς λέγοιεν δίξας. εἰ μὲν πληθὸς εἴη, τοὺς μὲν πολλοὺς ἀποπέμπειν παραχρῆμα πρὸς<sup>μ)</sup> τὴν χώραν, δύο ἢ τριῶν καταλιμπαρομένων, οἷπερ κατὰ τὸ<sup>ν)</sup> τοῦ συνδίκου σχῆμα τὴν δίκην ἀγωνιῶνται. καὶ οὕτω<sup>ο)</sup> δὲ αὐτοὺς ἐπιχεῖσθαι τῷ τῆς δίκης ἀκροατῇ καὶ παρασκευάζειν, ὅτι τάχιστα τέμνειν<sup>π)</sup> τὰς ὑποθέσεις, ἵνα μὴ μῆκος αὐτοῖς ἐγγίνοιτο χρόνον, καὶ μάλιστα γεωργοῖς<sup>ρ)</sup> οὖσιν<sup>ς)</sup>, ὧν ἦτε ἐνταῦθα παροουσία περικτῆ, ἦτε ἐκ τῆς γεωργίας σχολῆ βλάβος αὐτοῖς τε καὶ τοῖς<sup>ε)</sup> κεκτημένοις ποιεῖ.

Nov. 80. ζ'. 1) Εἰ δὲ οὔτε γεωργικὸν εἴη τὸ<sup>υ)</sup> ἐπιδημοῦν πληθὸς, ἀλλὰ τινες<sup>φ)</sup> τυχὸν ἕτεροι, ἢ καὶ δικασόμενοι πρὸς ἕτεροὺς, καὶ ἐνταῦθα χρονίζοιεν, μὴ ἐνδιδοῦναι<sup>ω)</sup>, ἀλλὰ σὺν πάσῃ συντονίᾳ τοὺς δικαστὰς ἐπε-

vincias tributorum causa proficiscabantur, alii autem Candidati apud Principem remanebant.

II. Qui Quaestura et Magisterio et Comitativa largitionum et rei privatae functi sunt, acclamatione excipiantur.

III. Tota minoris laterculi cura ad Quaestorem pertineat, et arbitrio eius ex scrinio memoriae omnes minoris laterculi dignitates secundum consuetudinem priscam deferantur, cum medio tempore eas Magister militum Quaestori paululum abstulisset.

IV. Bona eius publicentur, qui sine sacra iussione officia ad eos, qui in scrinio memoriae militant, pertinentia quocumque modo peragere audeat: Officium autem, in quo haec facta sunt praeter tenorem constitutionis, trium librarum auri poenam solvat.

V. Sancimus, ut is, qui magistratum Quaestoris gerit, ad Deum et timorem nostrum et legem respiciens, in eos inquirat, qui in magna hac civitate habitant, ex quacumque sint provincia, sive viri, sive mulieres, sive Clerici vel Monachi vel Ascetriae, sive exterarum civitatum Advocati sint, sive alius cuiuscumque conditionis et dignitatis: et curiose scrutentur, quinam sint, et unde quove praetextu venerint. Et siquidem agricolae sint, videant, ad quos ex iudicibus nostris lites eorum pertineant, iisque immineant, et celeriter eos difficultatibus, propter quas huc venerunt, liberent, et quam celerrime eos, postquam ea, quae iis competunt, obtinuerunt, unde venerunt, remittant.

VI. Si vero agricolae quidam sub dominis constituti sint, et precibus eos expugnantibus ad regiam hanc urbem advenerint, efficiant, ut domini celeriter negotia, propter quae venerunt, expediant, eosque ius suum consecutos statim dimittant. Sin vero advenerint forte, ut cum dominis litigarent et causas adversus eos agerent, siquidem multi sint, multitudinem istam confestim in provinciam dimittant, duobus aut tribus relictis, qui veluti Syndici litem exercent. Ipsi vero immineant causae cognitori, ut quam celerrime negotia decidat, ne diu detineantur, maxime agricolae, quorum praesentia ibi et supervacanea est, et vacatio ab agricultura tam ipsis, quam dominis damnum affert.

VII. Si vero neque agricolarum sit adveniens multitudo, sed forte alii quidam, qui cum aliis litigaturi hic morentur, id non permittat, sed omniconfessione iudices urgeat, ut celeriter eos controversiis

γ) Syn. ἐστὶ. 2) Cap. 2 — 4. deest in edit. Fabr. Habet Cod. Coisl. Fabr. cap. 2. exhibet ex Nov. 35. his verbis: Ἢ προκειμένη διάταξις δηλοῦ, ὡς τινες τῶν μεμοριαλίων δύναται βοηθοὺς ποιεῖν εἰς ἴδιον τόπον. εἰσὶ δὲ βοηθοὶ εἰκοσι ἔξ, ὧν καὶ οἱ κληρονομοὶ τὴν αὐτὴν δικαιοδοσίαν ἔχουσι. Est hoc argumentum Novellae 35. graecum idem, quod Haloander edidit, ut et Fabr. in margine notavit. cf. Biener. Geschichte der Novellen p. 560. no. III. In Cod. Coisl. haec Nov. 35. epitome in fine hui. tit. posita est. a) Cap. 5. Fabr. habet num. 3. Syn. habet num. 15. b) Edit. Fabr. et Syn. κοινοῦστρω. c) Fabr. ἔχοντος. Ita et Syn. d) Fabr. pro ἢ semper habet εἴτε. e) Fabr. et Syn. εἴτε. f) Syn. τοῦτοις. Leuncl. ad marg. τοῦτοις. g) τῶν in Syn. deest. h) Syn. γεγόνασιν. Leuncl. ad marg. παραγεγόνασιν. i) Hoc caput 6. Fabr. habet num. 3. Syn. habet num. 15. k) Fabr. δεσποτείας. l) Fabr. ἀφίκοιντο. m) Fabr. et Syn. εἰς. n) τὸ deest apud Fabr. et in Syn. o) Syn. οὕτω. p) Syn. τέμνει. Leuncl. ad marg. τέμνειν. q) Syn. male γεωργίας. r) οὖσιν deest apud Fabr. et in Syn. s) καὶ τοῖς deest in Syn. Leuncl. ad marg. addidit. t) Et hoc cap. 7. Fabr. habet. num. 3. et Syn. num. 15. u) τὸ deest apud Fabr. v) Sic Fabr. et Syn. melius, quam Cod. Coisl. ἀλλ' οὕτως, quod vix sensum praebet. w) Sic Fabr. et Syn. recte. Cod. Coisl. ἐκιδόνα.

γειν x), μετὰ σπουδῆς αὐτοὺς τῶν ἀμφισβητουμένων ἀπαλλάττειν τε καὶ τῶν δικῶν ἐλευθερουμένους y) ἐκπέμπειν, ὥστε αὐτοὺς τὰς οἰκείας χώρας τε καὶ πόλεις οἰκεῖν. εἰ δὲ πολλὰ ἐνοχλήσαντος τὸν ἀκροώμενον z) τῆς δίκης, ἢ τοὺς τῶν γεωργῶν a) κυρίους τοῦ παρ' ἡμῶν b) καταστάτος ἀρχοντος, ἐφ' ᾧ τοὺς δικαζομένους ἢ προσεδρεύοντας ἐλευθερώσαι, αὐτοὶ πρὸς τοῦτο ἀναβάλλονται, καὶ μὴ θάττον αὐτοὺς ἢ τῆς δίκης, ἢ τοῦ προσεδρεύειν αὐτοῖς ἀπαλλάξουσι, τριζαῦτα αὐτὸν τὸν παρ' ἡμῶν ἐπὶ ταύτης τῆς ἀρχῆς προβληθέντα ἄγειν εἰς ἑαυτὸν τοὺς δικαζομένους ἢ δεομένους τινὸς τῶν δικαίων παρὰ τῶν κεκτημένων, εἴτα μὴ τυγχάνοντας καὶ ἐξετάζειν καὶ ἐν τάξει c) διατιθέντα d), ἐφ' οἷς ἐκείνοι ταύτη τῇ μεγάλῃ προσεδρεύουσι πόλει, πρὸς τὰς οἰκείας ἀποπέμπειν e) πατρίδας, ἢ ὅπως ἐξ ὧν ἦκουσι τόπων, πάσης ἀνηρημένης πρὸς τοῦτο προνομίας τε καὶ φόρου παραγραφῆς.

η'. ε) Εἰ δὲ βίον πρόφρασιν s) τινες ἢ δίκης αἰτίαν οὐκ ἔχοντες ἐπὶ ταύτης εἰσὶ τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὥστε διαζῆν ἢ ἐκ τοῦ μεταίτειν ἢ τοῦτου πρὸς τὰς αὐτῶν ἐπιθυμίας οὐκ ἀροῦντος ἤδη καὶ πλημμελεῖν τὴν τῶν σομμάτων αὐτῶν κατάστασιν, ὅποια τίς ἐστιν, ἐποπτεύειν καὶ εἰ μὲν ἐροῦνται αὐτοῖς τὰ σώματα, δυνάτοιο δὲ ἀρκεῖν πρὸς πόνον εἶδν· εἰ μὲν οἰκείται τινῶν εἶεν, μανθάνειν, τίνας εἶσιν, καὶ τούτους καὶ ἄκοντας τοῖς κεκτημένοις ἐκπέμπειν· εἰ δὲ ἐλεύθεροι τὴν τύχην καὶ ἐκ τινῶν ἐπαρχῶν ἢ πόλεων ὀρμώμενοι, τούτους ἐκπέμπειν εἰς τὰς, ἐξ ὧν εἰσιν, ἐπαρχίας.

θ'. η) Εἰ δὲ αὐτόχθονες εἶεν καὶ σώμασι μὲν ἐρωμένοις χωρῶνται, βίον δὲ αὐτοῖς ἐνπρεπῆς οὐκ ἔστι πρόφρασις, τούτοις i) μὴ μάταιον εἶναι τῆς γῆς ἀχθος οὐχ ἰσχυροῦν, ἀλλὰ παραδιδόναι θάττον αὐτοὺς τοῖς τε τῶν ἐργῶν τῶν δημοσίων τεχνίταις εἰς ὑπουργίαν· τοῖς τε προεσιτώσιν ἀγοποικῶν k) ἐργαστηρίων καὶ τοῖς τοὺς κήπους ἐργαζομένοις καὶ ἄλλοις διαφόροις τέχναις l) ἢ καὶ ἐργασίαις, ἐν αἷς ἰσχύουσι ἅμα μὲν κάρειν, ἅμα δὲ ἀποτρέφεσθαι m) καὶ τὸν ἀργὸν οὕτως ἐπὶ τὰ κρείττω μεταβάλλειν βίον. εἰ δὲ τινες μὴ βουλευθῶσι n) προσεδρεύειν ταῖς ἐργασίαις, αἷς παρεδόθησαν, τούτους ἀπελαύνειν ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως· φειδόμενοι γὰρ αὐτῶν ταῦτα νομοθετοῦμεν o), ὅπως ἂν μὴ τῆς ἀρχίας αὐτοὺς εἰς ἀτόπους πράξεις συνωθοῦσης p) οἱ νόμοι τούτους ἀρπάζουσι πρὸς ποινάς, τοῖς ἡμετέροις παραδιδόντες ἀρχοντι q). τοὺς δὲ γε βεβλαμμένους ἢ βεβλαμμένας τὸ σῶμα ἢ τῇ πολιᾷ βυρεῖς, τούτους ἀνενοχλήτους εἶναι κελύμεν ἐπὶ ταύτης τῆς ἀγαθῆς καὶ βασιλίδος πόλεως, παρὰ τῶν εὐσεβεῖν βουλομένων ἀποτροφεμένους· καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον ἀνερωτῆν r), τίνος παρεγένοντο χάριν, καὶ πυνθανόμενον τὰ εἰκότα ἐπ' αὐτοῖς πράττειν· ὥστε μὴ ἀργοὺς ἐνταῦθα καθῆσθαι, ἀλλὰ τὰ προσήγοντα πράξαντας εἰς τὰς οἰκείας ἐπανελθεῖν χώρας.

ι'. s) Εἰ δὲ τινες ἢ τῶν ἐπὶ ταύτης οἰκούντων τῆς πόλεως ἢ t) τῶν ἔξωθεν παραγινόμενων u) μέμφοιντό τισιν, ὡς παρ' αὐτῶν ζημιωθέντες, κατὰ πρόφρασιν τυχόν τῶν λεγομένων συνηθειῶν v) ἢ καὶ τῶν ἐντεῦθεν

absolvant et litibus liberatos dimittant, ut in provinciis suis et urbibus habitent. Si vero Magistratus a nobis constitutus saepius eum, qui de lite cognoscit, vel dominos agricolarum interpellaverit eo fine, ut litigantes vel praestolantes liberent, illique moras ducant, nec celeriter eos vel a lite vel a praestolando liberent, tum ipse a nobis Magistratus constitutus litigantes vel qui propter ius aliquod dominis supplicarunt, idque consecuti non sunt, ad te ducatur et examinet et celeriter de iis disponat, ob quae illi in magna hac urbe morantur, atque ad patriam suam vel ad locos, ex quibus venerunt, remittat, privilegio et praescriptione fori omni sublata.

VIII. Si vero quidam nec unde vitam tolerant, nec litis causam habentes in hac nostra sint urbe, ita ut vel mendicando victum quaerant vel, si hoc ipsorum cupiditatibus non sufficiat, iam etiam peccent: corporum ipsorum staturum, qualis sit, inspiciat, et siquidem firma eorum sint corpora possintque ad laborem sufficere, et servi aliquorum sint, cognoscat, quorum sint, eosque etiam invitos dominis remittat: si vero conditione liberi sint, et ex quibusdam provinciis vel urbibus oriundi, ad provincias, ex quibus sunt, eos remittat.

IX. Si vero indigenae sint et firmis utantur corporibus, neque victus quaerendi honestam occasionem habeant, non permittat, ut inutile sint terrae pondus, sed celeriter eos publicorum operum artificibus in ministerium tradat, tam illis, qui pistrinis praesunt, quam qui hortos colunt, aliisque diversis artibus vel etiam operis, quibus simul laborare et alio otiosamque vitam in melius mutare possint. Quodsi aliqui assidui nolint esse in operis, quibus traditi sunt, hi regia hac urbe expellantur. Iis enim parcetes haec sancimus, ne otio ipsos ad maleficia compellente, leges eos ad poenas rapiant nostrisque magistratibus tradant. Corpore vero laesos vel laesas vel canitie graves sine molestia esse iubemus in bona hac regiaque civitate, ab iis, qui pie agere volunt, alendos. Unumquemque autem ex reliquis interroget, cuius gratia advenerit, eoque cognito, quae iusta sunt, de iis statuatur: ne otiosi hic sedeant, sed cum fecerint, quae oportet, in provincias suas revertantur.

X. Si vero quidam vel ex iis, qui in hac urbe habitant, vel extraneis, qui adveniunt, quosdam accusent, se occasione forte sportularum sic dictarum vel etiam iniuriarum exinde illatarum ab iis damno

x) Syn. ἐπέγγειν. Leuncl. ad marg. ἐπέγειν. y) Syn. ἐλευθερουμένους. Certe erat scribeudum ἡλευθερουμένους. z) Syn. τὸν ἀκροώμενον, quod praefero. Cod. Coisl. et Fabr. τῶν ἀκροωμένων. a) Syn. γεργῶν. Leuncl. ad marg. γεωργῶν. b) Fabr. ἡμῶν. Ita et Syn. c) Sic Fabr. et Syn. Cod. Coisl. τάξει. d) Syn. διατεθέντας. e) Syn. ἐκπέμπειν. f) Fabr. cap. 8. habet num. 3. et Synopsis num. 15. g) Ita et Syn. Leuncl. ad marg. temere emendat προφράσι. h) Fabr. cap. 9. habet num. 3. et Synopsis num. 15. i) Fabr. et Syn. τούτους. Cod. Coisl. τούτους. k) Fabr. ἀγοποικῶν. Syn. ἀγοποικῶν. Leuncl. ad marg. ἀγοποικῶν. l) Fabr. ἄλλοις διαφόροις τεχνίταις. In Syn. τέχναις deest. Leuncl. ad marg. τεχνίταις. m) In Syn. εὐποστρέφεσθαι. Leuncl. ad marg. ἀποτρέφεσθαι. n) Fabr. βουλευθῶσιν. Ita et Syn. o) Syn. νομοθετοῦμεν. p) Syn. ὀρθούσης. q) Fabr. ἄρχουσι. Ita et Syn. r) Syn. ἐρωτῆν. Leuncl. ad marg. ἀνερωτῆν. s) Cap. 10. Fabr. habet num. 3. et Syn. num. 15. t) Fabr. et Syn. inserit καὶ. u) Fabr. παραγινόμενων. Ita et Syn. v) Sic et Syn. Leuncl. ad marg. συνηθειῶν.





στολαῖς χορηγῆσαι πρὸς τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἡγομένους, ὥστε τοὺς ἐκπεπομένους παρ' αὐτοῦ παραπέμψαι εἰς τὰς αὐτῶν χώρας, ἀπραγμῶνως ἐκείσε διαζώντας καὶ, εἴ τις δέονται βοηθείας νομίμου, ταύτην ληγομένους. κακείνου μάλιστα προνοεῖν, ὥστε μὴ περὶ τῶν αὐτῶν δις ἐνοχλεῖσθαι, τῷ πολλάκις τοὺς ἐνταῦθα μάτην ἐμφωλεύοντας, εἴτα ἀποπεμφθέντας παρ' αὐτοῦ πάλιν ἐπανέναι καὶ εὐθὺς ὑποστρέφοντας δευτέρων αὐτῷ πραγμάτων παρέχειν ἀφορμὴν. εἰ γὰρ πάλιν ἐπὶ τῆς εὐδαιμονίας ταύτης λάβοι πόλεως ἐμφωλεύοντας μάτην τοὺς ἀπαλλαγέντας καὶ ἐπὶ τὴν ἰδικὴν χώραν ἀποπεμφθέντας, τοῦτοις καὶ σωφρονισμὸν ἐπιθήσει πέποντα καὶ σφοδρότερον αὐτοῖς ἐκπέμψει. οὕτως ἡμῖν τὰ τῶν ἕξω πόλεων οἰκισθήσεται. εἰ δὲ καί τις συνίδει τῆς αὐτοῦ τάξεως ἐν τοῖς πέραν ὀριμητηρίοις ἰδρῶσαι, ὅπερ καὶ τοῖς ἕξωθεν ἀφικνουμένοις ἐντέθονται, καὶ τοὺς ἐντεῦθεν πεμπομένους δεχόμενοι εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐκπέμψουσι· καὶ τοῦτο πράξει, τὸ συμφέρον τῷ πολιτεύματι διὰ πάντων θηρεῦσας <sup>9)</sup>.

ιδ'. <sup>1)</sup> Ταῦτα ἅπαντα νομοθετοῦμεν τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων κηδόμενοι, καὶ ὥστε μὴ τὰς οἰκίας ἀπολιμπάνοντας πατριῶν ἐνταῦθα ταλαιπωρεῖσθαι καὶ τελευτῶν ἴσως, τῶν οἰκείων ἐστερημένους καὶ μηδὲ πατριῶν ἀπολαύοντας τάφων· διότι καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν τεθεικόσι τοὺς νόμους καὶ πολιτείας συστησάμενοις <sup>2)</sup> ταῦτα οὐ παρέργως ἐσπονδάσθη· ἀλλὰ καὶ ἀρχίας ἢ τις γραφή, καὶ τὸ ξενικὸν ἕπαν περιεργάζοντο. καὶ οὐ καιρὸν οὐδὲ ἀήδεις τοῦτο τοῖς πραγμασίον ἐστι τὸ σπούδασμα, ἀλλὰ καλὸν μὲν καὶ ἀρχαῖον· ἀμεληθὲν δὲ ἐν μέσῳ παρὰ τῆς ἕπαντα καταβλαψάσης θάδρυμίας κατὰ μικρὸν ἐκινδύνευσεν διαφθορηθῆναι τε καὶ ἀνηρηθῆναι, ἕως ἡμεῖς, χορησίον αὐτὸ καὶ λυσιτελέστατον ὄν ἐνόητες, πάλιν εἰς τὴν πολιτείαν εἰσηγάγομεν. ὥσπερ δὲ αὐτὸν ἀδωρότατον καὶ τὴν αὐτοῦ τάξιν εἶναι βουλόμεθα, καὶ μηδ' ὀτιοῦν ἕξω τῶν παρ' ἡμῶν ὀρισμένων λαμβάνειν, οὕτω καὶ ἀξιώσεις αὐτοῖς φυλάττεσθαι κελεύομεν, καὶ μήτε προφάσει τῶν συμβόλων, μήτε κατὰ τὴν τῶν σιτήσεων πρόφασιν, μήτε κατὰ ἄλλην οἰανούσιν αἰτίαν, ἢ ἐν τῷ θείῳ ἡμῶν παλατίῳ, ἢ ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς, προφάσει σιτήσεων τῶν δι' αὐτῶν χορηγουμένων αὐτῷ τε ἢ παρέδρω ἢ τῆ αὐτοῦ τάξει· ἀλλὰ πανταχόθεν αὐτοῖς καθαρὰ φυλάττεσθαι τὰ παρὰ τῆς ἡμῶν φιλοτιμίας διδόμενα. ἀρκέσει γὰρ ἅπασιν ἀντὶ θεραπείας προεπούσης, τὸ γνησίως αὐτὸν κυβερνῶντα τὴν ἀρχὴν ἅπασιν ὠφελιμώτατον εἶναι.

ιε'. Τοῖς <sup>3)</sup> ἀντιγραφείοσιν οὐδὲ ἐν βάρῳ ἐπιβάλλεται, οὐδὲ μετὰ τὸ πύσασθαι τοῦ <sup>4)</sup> εἶναι ἀντιγραφείας, οὐδὲ εἰ ἐπαρχος πραιτωρίων ἐστὶν ὁ ἐπιβάλλων· εἰ δὲ γε εὐρεθείη, πεντήκοντα λίτρας χρυσοῦν πρόστιμον τιμωρεῖται ἢ τὰς τοῦ <sup>5)</sup> τῶν πραιτωρίων ἐπάρχων.

ις'. Ἡ προκειμένη διάταξις δηλοῖ, ὡς τινες <sup>6)</sup> τῶν καθυπουργούντων ἐν τῷ σκρινίῳ τῆς μνήμης καὶ τῶν ἐπιστολῶν καὶ τῶν λιβέλλων δύνανται βοηθοὺς ποιεῖν εἰς <sup>7)</sup> ἴδιον τόπον. εἰσὶ δὲ βοηθοὶ εἴκοσι ἕξ, ὧν καὶ οἱ κληρονόμοι τὴν αὐτὴν δικαιοδοσίαν ἔχουσιν <sup>8)</sup>.

utendi, ut ab illo emissos in suas provincias mittant, sine lite ibi victuros et legitimum auxilium, si quo opus habent, accepturos. Illi quoque rei maxime provideat, ne ab iisdem his molestetur, eo quod saepe illi, qui sine causa ibi latitant et ab eo dimissi sunt, rursus revertantur et statim reversi novorum negotiorum causam illi praebeant. Nam si denuo in hac felici urbe eos sine causa latitare deprehendat, qui liberati et in provinciam suam dimissi sunt, illis et poenam irrogabit convenientem et maiore cum severitate rursus emittet. Ita nobis exterarum quoque urbes incolentur. Si vero quosdam de Officio suo in transmarinis portibus collocare ipsi placuerit, qui in extrinsecus advenientes inquirant, eosque, qui hinc mittuntur, suscipientes in provincias emittant, etiam hoc agat, utilitatem reipublicae per omnia procurans.

XIV. Haec omnia sancimus, subditorum nostro- *Nov. 80.*  
rum curam gerentes, ne patria sua relicta misere hic *cap. 10.*  
vivant et rebus suis privati forte moriantur, nec paternis sepulcheris potiantur: cum illi quoque, qui ante nos leges tulerunt et respublicas constituerunt, haec non obiter curaverint, imo cessationis etiam accusatio quaedam fuerit, et in peregrinos omnes diligenter inquisiverint. Neque novum neque insolitum hoc negotiorum studium est, sed bonum et antiquum, quod per negligentiam, quae omnia laedit, medio tempore neglectum periculum fuit, ne paulatim corrumperetur et tolleretur, donec nos bonum et utilissimum id esse invenientes, in rempublicam rursus introduximus. Quemadmodum vero cum eiusque Officium incorruptum esse volumus, nec ut quicquam praeter ea, quae a nobis definita sunt, accipiat: ita etiam praecipimus, ut illi indemnes serventur, neque pro symbolis, neque pro annonis, neque alia quacunque de causa, sive in sacro nostro palatio, sive in tuae Eminentiae iudicio, pro annonis, quae per eos vel illi vel Assessori vel Officio eius subministrantur [aliquid dent]: sed pura undique illis serventur, quae a liberalitate nostra dantur. Convenientis enim remedii loco omnibus sufficet, si ille magistratum legitime administraverit omnibusque utilissimus fuerit.

XV. Magistris sacrorum scriniorum nullum onus *L. I. ut vi-*  
imponitur, neque postquam manus deposuerunt, ne- *detur C.*  
que si, qui onus iis iniungit, Praefectus Praetorio *XII. 9.*  
sit: sin autem onus illum imposuisse iis appareat, quinquaginta auri librarum poena Officium Praefecti Praetorio muletabitur.

XVI. Constitutio proposita sancit, ut quidam eo- *Nov. 35.*  
rum, qui in scrinio memoriae et epistolarum et libellorum ministerium praebent, adiutores suum in locum substituere possint. Sunt autem adiutores viginti sex, quorum heredes quoque idem beneficium habent.

9) Cod. Coisl. θηρεῦσας. r) Hoc cap. 10. Nov. 80. apud Fabrotum plane deest. Exhibetur e Cod. Coisl. s) Cod. Coisl. συστησάμενοις. Sed συστησάμενοις legendum, ut et habet textus Novellae. t) Hoc cap. 15. apud Theod. 12. hui. tit. apud Fabr. in fine huius tituli positum ex Theodori Hermopolitae Lib. 6. tit. 6. desumptum est, ut ipse Fabrotus in margine testatur. Ceterum hoc cap. esse L. I. C. XII. 9. indice titulorum Codicis Coisluniano praefixo confirmatur. u) Cod. Coisl. et Fabr. τὸ Θεοδ. τοῦ. v) Hoc τοῦ apud Theod. deest. w) Fabr. add. τῶν μεμορημένων. Verba καθυπουργούντων — λιβέλλων desunt apud Fabr. apud quem est cap. 2. hui. tit. Basilica summam Nov. 35. graecam exhibent eandem, quam edidit Haloander. x) eis Fabr. melius, quam Cod. Coisl. ὡς. y) Fabr. χρουσι.

## ΤΙΤΛΟΣ Ζ.

## Περὶ τᾶξεως τῶν πραιτόρων.

- L. 1. α'. <sup>z)</sup> Παρὰ τῷ ὑπεξουσίῳ πραιτόρι καὶ ὁ πα-  
D. 1. 14. τῆρ αὐτοῦ ἐλευθεροῦν οἰκέτην δύναται.
- L. 2. β'. Καὶ αὐτὸς παρ' ἐαυτοῦ ἀντεξουσίως παρὰ τοῦ  
D. eod. πατρὸς γίνεται καὶ εἰς θέσιν δίδεται.
- L. 3. γ'. Ἐὰν δοῦλος λαθῶν γένηται πραιτόρ, οὐκ ἀκν-  
D. eod. ροῦται τὰ παρ' αὐτῷ πραχθέντα. εἰ δὲ ὁ βασιλεύς,  
γινώσκων αὐτὸν δοῦλον, ψηφίσεται <sup>a)</sup> πραιτόρα, ἐλευ-  
θεροῦται.
- L. 4. δ'. <sup>b)</sup> Ὁ πραιτόρ οὔτε ἐπίτροπον, οὔτε ἰδικὸν δι-  
D. eod. καστῆρ ἐαυτὸν δύναται δοῦναι.
- L. 1. ε'. <sup>c)</sup> Μηδεὶς τοῦ λοιποῦ ἐκ τῶν λαμπροτάτων καὶ  
C. XII. 2. περιβλέπτων τῶν ἐν ἐπαρχίαις οἰκούντων ἐλκέσθω ἐπὶ  
τῷ πραιτόρα γενέσθαι ἐν τῷ Βυζαντίῳ· ἀλλ' ἕκαστος  
ἐν τοῖς ἰδίοις οἰκίμασι ἀμερίμῳ γινέσθω.
- L. 1. C. de ζ'. Τῶν περὶ ἐλευθερίας ἀρροασθῶσαν οἱ πραιτώ-  
aff. pract. ρες <sup>d)</sup>, τοῦτο μὲν περὶ ἀποκαταστάσεως αὐτοῖ καὶ τῆρ  
1. 39. αἰτίαν ἐξετάζοντες, τοῦτο δὲ περὶ ἐπίτροπον ἢ κορυ-  
τῶρος δόσεως· πραττέσθωσαν <sup>e)</sup> δὲ παρ' αὐτοῖς ἐλευ-  
θερίαι δοῦλων καὶ παίδων ἀντεξουσιότητες.
- L. 2. ζ'. <sup>f)</sup> Τρεῖς ἢ σύγκλητος καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν  
C. eod. προβαλλέτω πραιτόρας, ἐν Κωνσταντινουπόλει τῆρ οἰ-  
κῆσιν ἔχοντας· μηδεμίᾳ αὐτοῖς ἀναγκαίας φιλοτιμίας  
ὑπόσεως, ἀλλὰ μόνον ἐκουσίως, εἰ βούλονται, φιλο-  
τιμῶνται.

## ΤΙΤΛΟΣ Η'.

Περὶ τοῦ πραιτόρος Πισιδίας <sup>g)</sup>.

- Nov. 24. α'. Ἴσμεν ἐν τισιν ἐπαρχίαις ἡμῶν, ἐν αἷς <sup>h)</sup> ἄρ-  
cap. 1. χων τε καὶ πολιτικὸς ἦν, καὶ στρατιωτικὸς ἄλλος, αἰεὶ  
μὲν πρὸς ἀλλήλους φιλονεικοῦντες, αἰεὶ δὲ μαχόμενοι,  
οὐκ ὅπως [τι πράξαιεν τοὺς ὑπηκόους ἀγαθόν; ἀλλ'  
ὅπως <sup>i)</sup>] ἀν πλείον αὐτοῖς ἐπιτρέψαιεν. ὡς ἤδη μιν χρῆ-  
ναι πρὸς ἐν τι σχῆμα συναγαγεῖν ἐκατέρω ἀρχὴν τῆρ  
Πισιδίας, τῆρ πολιτικὴν τε ἅμα καὶ στρατιωτικὴν, καὶ  
δοῦναι τῷ ταύτην ἔχοντι τῆρ ἐξουσίαν τῆρ <sup>k)</sup> τοῦ πραι-  
τώρος πάλιν προσηγορίαν, ὥστε αὐτὸν καὶ τῶν στρα-  
τευμάτων τῶν ἐπὶ τῆρ χώρας ὄντων κατὰ τῆρ ἀνωθεν  
αὐτῷ ταχθεῖσαν ἐπωνυμίαν, ἠγεῖσθαι τῶν νόμων (καὶ  
τοῦτο δὲ ἀνωθεν τῶν πραιτόρων ἴδιον ἦν)· καὶ ἔχειν  
μὲν τὰς ἐκατέρας ἀρχῆς σιτήσεις, τάξει δὲ χρῆσθαι  
μὴ ταξεωτῶν ἐκατόν. ἀρκέσουσι γὰρ αὐτῇ τοσοῦτοι,  
πραιτωριανῆρ τάξεως καλουμένηρ καὶ ἐκ δοκιμασιῶν ἐν-  
τεῖθεν προσφῆρωρ φοιτουσῶν γινομένηρ. οὕτω γὰρ  
ἔσται σεμνός, οὕτω φοβερός τοῖς ληστεύουσι, οὕτω  
τοῖς ἀδικούσιν ἀπαράιτητος, εἰ μετὰ πλείονερ ἐξουσίας  
ἄλλατα πράττοι. τὸ μὲν καθαραῖς χρῆσθαι ταῖς χερσὶν

<sup>z)</sup> Cap. 1 — 4. Fabr. habet. <sup>a)</sup> Fabr. ψηφίσεται. <sup>b)</sup> Cap. 4. et Theod. et Fabr. exhibent. Theodorus dicit esse cap. 3. hui. tit. et ex reliquis hui. libri titulis plane nihil exhibet, ne inscriptiones quidem titulorum. <sup>c)</sup> Hoc cap. 5. deest ap. Fabr. <sup>d)</sup> Hactenus Fabr. cap. 6. habet. <sup>e)</sup> Leg. πραττέσθω. Cod. Coisl. πραττέσθω. <sup>f)</sup> Et cap. 7. apud Fabr. deest. <sup>g)</sup> Hic titulus apud Fabr. prorsus desideratur, uti reliqui usque ad tit. XVIII., quorum rubricae tantum in editione Fabri leguntur. Sequuntur hic e Cod. Coisl. quo ceterum Hombergkii in harum Novellarum textu constituendo iam usus est. <sup>h)</sup> Sic Cod. Coisl. Sed lectio corrupta. Fortasse ita legendum: ἴσμεν, ὅτι ἐν τισιν ἐπαρχίαις ἡμῶν ἄρχων τε κ. τ. λ. omissis verbis ἐν αἷς. <sup>i)</sup> Quae uncis inclusa sunt, desiderantur in Cod. Coisl. Inserta sunt e textu Novellae. <sup>k)</sup> Cod. Coisl. τῆρ.

## TITULUS VII.

## De officio praetorum.

- I. Apud filiumfamilias Praetorem etiam pater eius servum manumittere potest.
- II. Ipse quoque apud se a patre emancipatur et in adoptionem datur.
- III. Si servus, qui latuit, Praetor factus est, quae apud eum gesta sunt, irrita non fiunt. Sin autem Imperator, sciens eum servum esse, Praetorem eum designaverit, liber fit.
- IV. Praetor neque tutorem, neque specialem iudicem se ipsum dare potest.
- V. Nemo in posterum ex Clarissimis et Spectabilibus, qui in provinciis degunt, avocetur, ut Praetor Byzantii fiat: sed unus quisque domi suae securus maneat.
- VI. De causis liberalibus Praetores cognoscant, partim de statu et causa inquirentes, partim de datione tutoris vel curatoris. Apud eos manumissiones quoque et liberorum emancipationes peragantur.
- VII. Tres quovis anno Senatus Praetores deligat, Constantinopoli domicilium habentes: hique nullam habeant liberalitatis faciendae necessitatem, sed sua sponte, si velint, largiantur.

## TITULUS VIII.

## De Praetore Pisidiae.

- I. Scimus, in quibusdam provinciis nostris, in quibus et civilis et militaris magistratus erat, illos semper inter se contendere semperque pugnare, non ut [in subditos aliquid boni conferant, sed ut] magis eos atterant. Utrique Pisidiae magistratui tam civili, quam militari unam formam dandam, et illi, qui eam potestatem habet, Praetoris appellationem rursus imponendam esse existimavimus: ut is et exercitiis, qui in provincia sunt, secundum nomen a maioribus illi impositum praeficiatur, et legibus praesit (nam et hoc initio Praetorum proprium fuit): et utriusque quidem magistratus annonas habeat, Officio vero solum centum cohortalium utatur: tot enim ei sufficient, quibus cohortis Praetorianae nomen detur et ex probatoriis commode hinc euntibus constituatur. Sic enim venerabilis, sic latronibus terribilis, sic delinquentibus inexorabilis erit, si maiore cum potestate omnia agat. Et cum lex nuper a nobis lata omnibus magistratibus praecipiat, ut puris utantur manibus,